

ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ З БАТЬКАМИ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ГУМАНІЗАЦІЇ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

У статті розкрито окремі аспекти формування готовності майбутніх педагогів дошкільної освіти до партнерської взаємодії з батьками. Автором визначено сутність таких понять: «партнерство», «взаємодія», «мотивація», «рефлексія», «педагогічна рефлексія», «мовленнєвий етикет». Відзначено, що гуманізація освітнього процесу у закладі дошкільної освіти вимагає оновлення системи роботи з батьками вихованців. Розкрито сутність проблем, з якими стикаються родини вихованців, перелічено вимоги, які ставлять до сімейного виховання у зв'язку з реалізацією принципів особистісно орієнтованого підходу в освіті. Виокремлено місце, яке займають батьки та педагоги закладу дошкільної освіти у системі освітньо-виховної діяльності. Названо основні принципи партнерської взаємодії між вихователями та родинами вихованців. Автором роз'яснено значення мотивації батьків до співпраці з педагогами. Описано традиційні та сучасні форми роботи з батьками вихованців, особливості їх проведення. Автором статті перелічено особистісні якості, якими повинен володіти сучасний вихователь закладу дошкільної освіти з метою створення умов для продуктивної партнерської взаємодії з батьками. Пояснено послідовність проведення роботи з сім'ями вихованців на основі педагогіки партнерства. Визначено, що здійснення партнерської взаємодії з батьками вимагає набуття майбутніми вихователями певними навичками та вміннями, провідними серед яких є комунікативні. Наголошено на важливості формування у здобувачів освіти основ мовленнєвого етикету.

У результаті дослідження було зроблено висновок про необхідність впровадження технологій кооперативного навчання здобувачів педагогічної освіти для набуття навичок співробітництва, міжособистісного спілкування для здійснення партнерської взаємодії з родинами вихованців у майбутній фаховій діяльності.

Ключові слова: «партнерство», «взаємодія», «мотивація», «рефлексія», «педагогічна рефлексія», «консультація», «бесіда», «педагогічна реклама», «мовленнєвий етикет».

Взаємодія з батьками – стратегічний напрям діяльності сучасного закладу дошкільної освіти. На сьогоднішній день освітній процес має ґрунтуватися на глибокому знанні психології розвитку дитини, тобто особистісно орієнтованій моделі дошкільної освіти. Але гуманізація освітнього процесу так і залишиться лише гаслом, якщо не буде дотримано основних принципів:

- зміна форм спілкування з дитиною (від авторитарного до спілкування, що орієнтоване на особистість);
- оновлення форм та змісту освітньої діяльності (партнерська взаємодія з дошкільниками під час занять тощо);
- збагачення розвивального середовища високохудожніми творами мистецтва, сучасної та класичної музики, дитячої художньої літератури, що зорієнтовані на загальнолюдські цінності;
- оптимальне використання сучасних, активних методів навчання;
- організація занять з дошкільниками з урахуванням їх інтересів, нахилів, потенційних можливостей.

Змінились і погляди на роль батьків у системі дошкільної освіти. Так, саме у сім'ї дитина повинна відчувати захист та отримати первинні уявлення про себе, близьке оточення, соціум; набути базові загальнолюдські цінності; навчитись основам самообслуговування та вмінню брати на себе відповідальність, що є основою її вдалої соціалізації.

Важливими напрямками роботи сучасного закладу дошкільної освіти стали підтримка і захист пріоритету виховної функції сім'ї, що передбачає активну участь родин вихованців у освітньому процесі, загальне навчання батьків, опанування ними основами психолого-педагогічних знань.

На сьогодні якісне проведення освітнього процесу вихователем неможливе без дієвої підтримки батьків, які виступають як повноправні партнери, а не лише споживачі освітніх послуг.

Сьогодні ставить перед вихователями нелегке завдання щодо залучення сімей до освітнього процесу, через оновлення змісту традиційних форм та методів роботи. Вихователі не лише повинні індивідуалізувати підходи до роботи з батьками, вивчивши попередньо їх проблеми та запити, але й мотивувати їх до продуктивного партнерства та здійснювати рефлексію процесу та результатів взаємодії з різними типами родин.

Над проблемою проведення роботи з батьками працювали видатні вчені та педагоги-практики близького та дальнього зарубіжжя: Ш. Амонашвілі, Л. Венгер, І. Дьоміна, С. Коробко, В. Котирло, А. Макаренко, Т. Маркова, О. Проскура, О. Савченко, В. Сухомлинський, Є. Субботський, Л. Чулкова, А. Фромм.

Проблемам оновлення змісту підготовки фахівців дошкільної освіти в умовах неперервної освіти присвячено наукові розвідки Л. Артемової, Г. Беленької, Н. Гавриш, Н. Лисенко, М. Машовець, Т. Поніманської, Г. Сухорукової та ін.

Серед багатьох вчених, які розглядали питання професійної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти до роботи з батьками вихованців, особливе місце, на нашу думку, займають Г. Борин, Т. Жаровцева, Н. Ковалевська, А. Залізник тощо.

Сучасні науковці у своїх працях обстоюють думку про те, що лише повна єдність завдань і принципів сімейного та суспільного виховання дозволяють створити справді єдине повноцінне соціальне середовище для щасливого буття і правильного виховання кожної дитини. І провідна роль у цьому відводиться саме вихователю. Водночас наголошується на підвищенні відповідальності кожного з членів сімей за виконання своїх батьківських обов'язків.

І. Кондратець вважає, що «батьки і педагоги мають об'єднатись у виборі й дотриманні базисних цінностей, у мудрості любити і розуміти дитину, разом вчитися цієї майстерності, прагнути досягнути істини виховання любов'ю, а не дисципліною, усвідомити поняття справжнього авторитету в житті дитини, прищеплювати малюкові здатність творити добро і красу тут і зараз, поважати себе та інших» [2, с. 16].

Робота з батьками завжди була складним завданням. Зараз вона суттєво ускладнюється в умовах соціальної та економічної нестабільності, що викликана російською агресією. Криза, яку переживає українське суспільство, негативно впливає на фізичне, соціальне та психічне здоров'я не лише дорослих членів сім'ї, але й дітей. Відчуваючи невпевненість у найближчому майбутньому, батьки або особи, які їх замінюють, хворобливо переживають власну нездатність створити необхідні умови для повноцінного виховання та розвитку дитини. Вони виявляють певну розгубленість у питаннях освіти дитини, неспроможність обрати правильний підхід до її виховання, стиль спілкування, своєчасно надати психологічну підтримку та допомогу. Саме тому педагогам потрібно організувати взаємодію з батьками з урахуванням особливої незахищеності та вразливості родин вихованців. З огляду на зазначені вище труднощі, перед сучасним вихователем стоїть завдання не лише розширити зміст роботи з батьками, але й використовувати новітні підходи до організації взаємодії, встановити довірливі відносини як підґрунтя для подальшого партнерського спілкування.

Мета статті – проаналізувати теоретико-практичні аспекти готовності майбутніх фахівців дошкільної освіти до партнерської взаємодії батьками.

Одним із важливих складників гуманізації дошкільної освіти є професійне навчання педагога організувати взаємодію з батьками на засадах партнерства.

Взаємодія – сумісна дія кількох суб'єктів, при якій результат дії одного з них впливає на інших, що змінює їхню динаміку [2, с. 13].

Партнерство – спільна діяльність, яка ґрунтується на рівних правах і обов'язках, спрямована на досягнення спільної мети [2, с. 13].

Провідна мета спільної, партнерської діяльності – організація життя дітей і оптимізація їх всебічного розвитку відповідно до їх можливостей, здібностей, потреб.

Основні принципи партнерської взаємодії з родинами вихованців:

– знаходження загальних інтересів, пошук спільного та знаходження найбільш ефективного способу задоволення спільних інтересів з питань виховання та розвитку дошкільників;

– пошук не однієї, а великої кількості альтернатив при розв'язанні педагогічних ситуацій, що складаються у процесі роботи з дітьми та батьками;

– поєднання позитивного ставлення до членів родин вихованців з «ви»-підходом з метою встановлення у ділових стосунках особистих контактів;

– встановлення зворотного зв'язку у процесі комунікативної взаємодії;

– турбота про те, щоб не було затронуте почуття гідності жодного з членів родини. Вихователю необхідно навчитись керувати своїми емоціями, не давати їм виходити за межі під час розмов, суперечок;

– розуміння педагогом себе та особливостей власної поведінки з метою виявлення терпіння до співрозмовників та протиріч життя;

– вміння заохочувати та переконувати, враховуючи міжособистісні стосунки, що склались у сім'ї вихованців.

З метою підтримання між батьками вихованців та педагогом атмосфери співробітництва, вихователю необхідно виявляти високий рівень професіоналізму та компетентності, дотримуватись термінів та зобов'язань, цінувати дане слово. Робота з сім'ями повинна ґрунтуватись на принципі диференційованого підходу з урахуванням зібраних об'єктивних даних.

Партнерської взаємодії не можна досягнути, якщо педагог не знає і не розуміє суттєві потреби родин вихованців, їх виховні цілі, бажання та прагнення щодо створення щасливого майбутнього для їх дітей. Саме ці знання дозволяють реалізувати індивідуальний підхід до кожної сім'ї, надавати їм своєчасну психолого-педагогічну підтримку та допомогу. Вихователю необхідно виявляти толерантність, етичність та доброзичливість у спілкуванні з батьками.

Мотивація батьків – складний процес, який потребує високого рівня професіоналізму.

Мотивація, за О. Мармазою, – процес спонування до діяльності, тобто знаходження мотивів, які б змушували людину діяти. Здійснення мотивації батьків розпочинається зі створення мікроклімату довіри, поваги і підтримки між педагогом та членами сімей вихованців. Надалі потрібно встановити чіткі цілі і завдання щодо здійснення взаємодії, а також обґрунтовані шляхи досягнення результату. Важливо при цьому оцінювати внесок батьків у систему роботи групи, закладу дошкільної освіти в цілому за допомогою регулярного зворотного зв'язку; створювати можливості для розвитку батьків, розкриття їх педагогічного потенціалу за

допомогою різних форм роботи з ними. Педагог мусить надавати батькам такі приклади поведінки, які спонукали б їх до щирості, чесності у процесі партнерської взаємодії.

Як правило, роботу з батьками вихованців розпочинають із вивчення сімей, їх запитів та потреб, особливостей тієї системи виховання, що склалась у кожній конкретній родині. Важливим кроком у встановленні дружніх відносин з батьками є вивчення особистої справи дитини, документи якої подають при вступі до закладу дошкільної освіти. Аналіз отриманих даних надасть педагогу можливість дізнатись про склад сім'ї, освіту та місце роботи батьків, стан здоров'я майбутнього вихованця. Обізнаність вихователя може стати першим кроком до партнерського спілкування з батьками, дозволить педагогу виявити повагу до членів родини, завоювати їх довіру та авторитет. Педагогу потрібно пам'ятати, що саме перші дні перебування дитини у закладі дошкільної освіти є періодом найбільшої чутливості батьків до вимог закладу.

Більше дізнатись про родини дітей допоможуть правильно складені анкети. Як правило, анкети не повинні бути занадто довгими, на їх заповнення батьки не повинні витратити більше ніж 15-20 хвилин, запитання доцільно використовувати відкритого типу. При цьому важливо пам'ятати, що не слід запитувати про те, про що можна дізнатись з інших джерел інформації (особової справи дитини тощо). Звичні анкети і тести доцільно замінювати родинними меседжами, родинними кейсами.

У процесі спілкування з батьками вихованців педагог повинен розпочинати з індивідуальних бесід, які дозволять йому визначити напрям роботи з сім'єю, загальний тон спілкування, прийоми залучення до суспільного життя групи та закладу дошкільної освіти в цілому. Перша бесіда з батьками може стати не лише своєрідним методом вивчення сім'ї, де виховується дитина, але й наступним кроком до налагодження довірливих, товариських відносин з батьками. Досвідчений педагог має можливість переконати їх у тому, що він не лише відкритий до спілкування фахівець, але й людина, яка щиро зацікавлена в плідній співпраці і готова підтримати сім'ю у складному процесі виховання та розвитку дитини, враховуючи характерні лише для неї особливості.

Вихователь повинен розуміти, що основою для сімейного виховання є побутові умови та рівень матеріального забезпечення родини, внутрішньо сімейні стосунки та родинні традиції. Але на сьогоднішній день визначальними стають саме психологічні фактори: взаємини батьків зі старшим поколінням у сім'ї, відношення до родичів, друзів, сусідів, незнайомих людей; наявність у мами чи тата поганих звичок (тютюнопаління, алкоголізм). Провідним серед психологічних факторів є взаємини, що склались між батьками вихованця. Саме вони визначають не лише мікроклімат сім'ї, але й ставлення до дитини (єдність та узгодженість вимог до неї, особливості спілкування з дитиною кожного з батьків, об'єктивність в оцінці її задатків, здібностей, можливостей тощо).

Рівень загальної та педагогічної культури батьків, ступінь їх відповідальності за виховання та розвиток дошкільників зумовлюють формування особистості дитини в умовах сім'ї. Саме тому налагодження партнерської взаємодії з батьками вихованців у період їх адаптації до умов перебування в закладі дошкільної освіти вимагає не лише високого рівня професійної майстерності, але й тактовності, емпатії, рефлексії, високого культурного рівня, здібності розуміти кожного з батьків та викликати в них довіру. Вихователь повинен довести батькам, що він щиро бажає допомогти їх дитині та вміє це робити. Під час індивідуальних бесід з членами родин вихованців педагог повинен дотримуватись правил спілкування, бути тактовним і стриманим навіть у тих випадках, коли їх думка буває помилковою.

Спілкуючись з батьками, потрібно пам'ятати, що неприпустимо критикувати їх на зборах у присутності інших дорослих чи дітей.

Незважаючи на те, що бесіда – одна з найбільш уживаних традиційних форм роботи з батьками, вона залишається найбільш оперативним та дієвим способом організації спілкування з сім'ями вихованців. Доцільно застосовувати як планові, так і ситуативні бесіди, які часто можуть виникати з ініціативи батьків.

Так, готуючись до планової бесіди, вихователь повинен чітко визначити її мету і зміст, врахувати інтереси та запити окремої сім'ї або декількох батьків. Важливо продумати відповіді на запитання, що їх можуть поставити батьки, підібрати цікаві приклади. Визначити місце та час проведення бесіди. У процесі проведення бесіди педагогу обов'язково доцільно бути тактовним, стриманим, пропонувати запитання, які дозволили б йому визначити, чи уважно його слухають. Це дозволить не відштовхнути від себе батьків, а також зберегти перспективу подальшої спільної діяльності з метою усунення певних педагогічних проблем та недоліків.

Ситуативні бесіди вимагають високого рівня опанування вихователями комунікативними навичками. Під час ситуативних бесід вихователь повинен донести до батьків своє прагнення зробити щось корисне для дитини разом з батьками і вміння допомагати їм у цьому на правах партнера.

Усі бесіди повинні бути спрямованими на досягнення певних результатів, враховувати рівень обізнаності батьків. Матеріал потрібно добирати таким чином, щоб стимулювати інтерес кожного з членів родини до питань виховання та розвитку дошкільників, підвищуючи їх відповідальність за цей процес. Під час ситуативних бесід педагог повинен уважно вислуховувати думки та міркування батьків, бути переконливим у процесі розмови, не керуватись емоціями на захист своєї думки, а застосовувати приклади, аргументувати. Необхідно позбавитись суб'єктивності у процесі спілкування з сім'ями вихованців. Важливо шукати об'єктивний ступінь для узгодження напряму спільної діяльності. Корисно пропонувати лише ті форми роботи з дітьми, які сприймає родина вихованців.

Усі бесіди повинні бути професійними, конкретними і змістовними, актуальними для родини. Бесіди повинні враховувати стан і можливості батьків, стимулювати їх інтереси до питань виховання, підвищувати їх відповідальність.

У роботі з батьками часто застосовуються тематичні консультації. Вони не лише можуть бути плановими і ситуативними. Як правило, консультації використовуються з метою підвищення педагогічної культури батьків.

На сьогоднішній день дещо змінився формат проведення консультацій та бесід. Вихователі широко застосовують сучасні форми відтворення інформації за допомогою інтерактивних технологій. Такий формат спілкування не лише дозволяє охопити велику кількість батьків, але й зробити спілкування більш доступним для членів сімей вихованців. Так, батьки отримують можливість перенести ознайомлення з матеріалами бесіди або консультації на більш зручний для них час, передивитись матеріали за потреби декілька разів, самостійно підібрати контент з певного питання тощо. Партнерська взаємодія за таких умов можлива якщо відео-зустрічі педагогів та батьків не будуть перетворюватись на шоу, що має суто розважальний характер; відбуватиметься полілог між вихователем та батьками (запитання та завдання для батьків, розробкам алгоритму розв'язання певних педагогічних проблем у процесі дебатів, дискусій), буде здійснюватись рефлексія. Рефлексія – розумова діяльність, що виявляється в чітких думках у вигляді констатації того, що відбувається з іншими людьми і з самою людиною [5, с. 35].

Педагогічна рефлексія – уміння педагогів (батьків) аналізувати власну виховну діяльність, критично її оцінювати, знаходити причини помилок, неефективності методів, що використовуються, здійснювати добір методів та прийомів, адекватних ситуації та особливостям конкретної дитини [3, с. 223].

За І. Кондратець, рефлексія – ефективний засіб мислення, аналізу й оцінки проведених заходів зокрема й формату спілкування з родинами загалом, що дозволяє забезпечити чітку картину здійснення психолого-педагогічної освіти батьків [4, с. 11].

Рефлексія повинна входити як обов'язкова складова до кожної з форм роботи з сім'ями вихованців, що забезпечує ефективний зворотний зв'язок, мотивуючи батьків до співпраці та співдії. Пострефлексія необхідна для об'єктивної оцінки та ретельного аналізу заходу, що проводився з родинами, з метою визначення найкращих моментів, отриманих позитивних результатів, виявлення причин помилок та можливостей, що були втрачені, визначення перспектив подальшої співпраці.

В умовах функціонування закладу дошкільної освіти дієвою формою роботи з батьками виступає залучення їх до безпосередньої роботи з дітьми.

Це дозволяє створити найбільш сприятливі умови для бесід і консультацій, збагачують педагогічні знання батьків, практику сімейного виховання, роблять її більш керованою, педагогічно цілеспрямованою. На заміну традиційних форм взаємодії з батьками приходять Дні самоврядування, педагогічні квести, родинний хенд-мейд, буккросинг (як одна з форм епізодичного доручення).

О. Борисова, наголошує, що для здійснення педагогічного партнерства важливе розширення сфери участі батьків в організації життя освітнього закладу. Ця робота повинна бути цілеспрямованою, послідовною, здійснюватись постійно.

Розпочинати її доцільно з невеликого одноразового доручення, а після цього залучати батьків більш послідовно до участі у святах та розвагах, інших заходах. Групові та загальні батьківські збори також доцільно застосовувати з метою розширення педагогічних знань батьків. При плануванні загальних і групових батьківських зборів передбачають виступи батьків з досвіду сімейного виховання. Такі родинні доповіді можна замінити більш сучасними та цікавими для батьків формами співпраці: дефіле родинного досвіду, панорамами родинної творчості, презентаційними меседжами «А я роблю так...»

Матеріали педагогічної реклами, що пропонуються батькам, теж потрібно не лише правильно оформлювати, але й діяти за принципом, проголошеним І. Кондратець: «Не читаєш – пиши сам!» [4, с. 13]. Батькам пропонується самостійно розробити матеріали, які були б цікаві не лише їм, але й іншим родинам.

Час вимагає від педагогів нових форм організації взаємодії з батьками. Найбільш актуальними стають саме інформаційно-комунікаційні види організації взаємодії з родинами вихованців, а саме: за допомогою гаджетів та комп'ютерів. Вихователь може вести свій блог, розміщувати дидактичні матеріали на сайті закладу дошкільної освіти, спілкуватись з батьками за допомогою Telegram та Viber, робити відеозаписи на YouTube-каналі тощо. Найбільш розповсюдженими формами роботи з батьками є такі: віртуальний журнал, вебінар, педагогічний міст, онлайн-консультації зі спеціалістами та батьківські збори.

Майбутньому педагогу дошкільної освіти необхідно володіти багатьма навичками та вміннями з метою організації дієвої співпраці з родинами вихованців. Він обов'язково повинен виявляти творче ставлення до праці, спрямованість на інноваційну діяльність. За роки навчання у педагогічному закладі вищої освіти у нього повинні бути сформовані риси педагога-новатора: інтуїція, неординарність, гнучкість розуму, ініціативність, наполегливість, рішучість та вміння спокійно ставитись до успіхів та невдач. Майбутнього вихователя повинні відрізняти бажання постійно вчитись, вміння працювати в команді, здатність брати на себе відповідальність. З метою формування цих рис викладачам, які працюють зі студентами-магістрами, доцільно більше уваги звертати на безпосереднє спілкування з ними, надавати їм всебічну психолого-педагогічну та методичну допомогу і підтримку під час навчання, своєчасно вивчати потреби студентів, їх складнощі та проблеми, що виникають під час опанування певних навчальних тем (дисциплін).

Важливо мотивувати майбутніх вихователів до кращого опанування знаннями, вміннями та навичками. Так, важливо використовувати мотиви зовнішнього самоствердження (через оцінку оточуючих). З цією метою кращих студентів доцільно залучати до захисту власних ідей та педагогічних знахідок; участі у конкурсах нестандартних занять або розваг; конференціях з показом фактичних досягнень майбутніх вихователів під час проходження практики; тоді як малоактивних треба залучати до колективної підготовки презентацій, педагогічних матеріалів, спільної розробки навчальних планів, занять, розваг та свят, ігрового конструювання.

З метою підвищення самооцінки студентів, формування у них власне професійних мотивів, які пов'язані із підвищенням їх компетентності й являють собою певні умови комфортності педагога, доцільно запрошувати їх на пізнавальні професійні екскурсії та систематизовані тематичні огляди; залучати до участі у професійних педагогічних та психологічних тренінгах, психологічних практикумах; пропонувати відвідувати тижні відкритих дверей педагогів-майстрів у закладах дошкільної освіти та майстер-класи, відкриті заняття та інші форми роботи; влаштовувати для майбутніх вихователів хакатони (зустрічі з цікавими людьми).

Мотиви особистої самореалізації, що передбачають можливість особистісного зростання та самоактуалізації, можна задіяти, пропонуючи студентам скласти власне портфоліо, портрет сучасного вихователя, провести самопрезентацію, навчивши їх основам самоаналізу та рефлексії.

Креативні мотиви, що пов'язані з потребами у творчості, формуються у майбутніх педагогів завдяки захисту авторських проєктів та розробок, а також педагогічних ідей, знахідок; активна участь у тимчасових студентських науково-дослідницьких колективах зі змінним складом, творчих групах; робота в мікрогрупах над певною творчою ідеєю; фестивалях студентської творчості.

У процесі навчання здобувачі освіти повинні оволодіти основами комунікації без якої неможливо реалізувати принципи партнерської взаємодії з родинами вихованців.

Показниками високого рівня культури спілкування, за В. Приходько, можна вважати окремі якості особистості (емоційне відчуття, емоційна пам'ять, толерантність, емпатія, фантазія, інтелект, уява) комунікативні вміння, уміння регулювати емоційні стани й емоційні реакції (керувати власними бажаннями, контролювати емоції та настрої, правильно розпізнавати та оцінювати емоційний стан інших людей, емоційну ситуацію спілкування, адекватно реагувати на неї) та поведінку, що узгоджена з вимогами професійно-етичних правил [7, с. 117]. Навчитись цьому можна лише у процесі вправлення у веденні діалогу та полілогу.

З цією метою майбутніх педагогів доцільно залучати до участі у ділових іграх, що сприяють не лише активізації мислення учасників, посиленню емоційності та творчому характеру взаємодії у системі «студент-викладач», але й вимагають високого рівня задіяності усіх сторін у навчальному процесі, викликають у майбутніх вихователів бажання бути вмінь та навичок якомога швидше, сприяють формуванню вміння самостійно приймати відповідальні рішення. Майбутніх педагогів доцільно залучати до участі в ігровому конструюванні, ділових іграх, мозкових штурмах, під час яких вони набувають навичок ведення дискусії, привчаються аргументовано обстоювати власні думки, переконання, вносити пропозиції, залагоджувати конфлікти, опановують правила успішного спілкування, навчаються умінню ставити запитання та розуміти співрозмовника.

Здобувач педагогічної освіти не лише повинен володіти усіма комунікативними якостями, про які йшлося вище, але й має володіти мовленнєвим етикетом. Мовленнєвий етикет – це сукупність правил, принципів і конкретних форм спілкування [7, с. 117]. Стосовно вихователя це поняття трактується як норма культури ділового спілкування. У процесі ділового спілкування важливо лояльно, з повагою ставитись до співрозмовника, використовувати загальнокультурні норми спілкування, розмірковування, форми їх вираження. Навичками ділового спілкування студент може оволодіти у процесі участі у дебатах, педагогічних дискусіях, що проводяться у межах семінарських занять, участі у педагогічних брифінгах та консиліумах, під час проходження практики, безпосередньо спілкуючись з родинами вихованців.

Сучасний підхід до проведення лекційних занять (лекція-дискусія, лекція-консультація, конспект-лекція тощо) теж дозволяє навчити майбутніх педагогів самостійно працювати з літературою, обмірковувати виступи інших студентів, критично мислити та дотримуватись правил ведення дискусії.

Висновки та пропозиції. Отже, система підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти до партнерської взаємодії з батьками не вичерпується набуттям ними високого рівня теоретичних знань із дошкільної психології та педагогіки, інших дисциплін. Сучасний педагог має набути навички проведення досліджень, виявляючи себе як об'єктивний експерт, який відрізняється розвиненою педагогічною рефлексією. Він повинен бути носієм творчого потенціалу та сучасного світогляду, стати взірцем високої особистої культури. Потрібні сучасні підходи до здійснення освітнього процесу в педагогічних закладах вищої освіти, докорінна перебудова системи взаємовідносин «студент-викладач», що повинна ґрунтуватись на основі принципів людиноцентризму, враховувати індивідуальні особливості кожного із майбутніх вихователів.

Проведене дослідження не вичерпує порушеної проблеми. Перспективними напрямками проведення роботи з цього питання є впровадження технологій кооперативного навчання здобувачів педагогічної освіти для набуття навичок співробітництва, міжособистісного спілкування для здійснення партнерської взаємодії з родинами вихованців у майбутній фаховій діяльності.

Використана література:

1. Борисова О. О., Борисова Н. В. Взаємодія освітнього закладу і родини в сучасному соціопросторі: з досвіду роботи американського та українського дошкільних закладів : навч. посіб. Переяслав-Хмельницький : ПП «СКД», 2019. 146 с.
2. Дитина: Освітня програма для дітей віком від двох до семи років /наук. кер. проекту В.О Огнєв'юк; авт. кол.: Г.В. Беленька, О.Л. Богіч, В.М. Вертугіна [та ін.]; наук. ред. Г.В. Беленька; Київ ун – т ім. Б. Грінченка., 2020. 440 с.
3. Дошкільна освіта: словник-довідник: понад 1000 термінів, понять та назв / упор. К.Л. Крутій, О.О. Фунтікова. Запоріжжя : ТОВ «ЛПС» ЛТД, 2010. Бібліогр.: с. 5-7. («Словники»).
4. Методичні рекомендації до Освітньої програми для дітей від 2 до 7 років «Дитина» / наук. ред. Г.В. Беленька, О.А. Богіч, В.М. Вертугіна, К. І. Волинець та ін. Київ : ТОВ «АКМЕ ГРУП», 2021.с.568
5. Освітні технології: навч.-метод. посіб. / О.М. Пехота, А.З. Кікченко, О.М. Любарська та ін.; за заг. ред. О. М. Пехоти. Київ : А.С.К., 2002. 256 с.
6. Олійник Т.І. Педагогіка партнерства – як один із факторів ефективної взаємодії учасників освітнього процесу. *Інтеграція як освітня стратегія модернізації дошкільної освіти*: зб. наук. пр. Хмельницький: ХОІППО, 2019. С. 95-99.
7. Приходько В.М. Парадигми моніторингу якості освіти і педагогічного процесу (у запитаннях та відповідях). Харків : Вип. 3 (87) Вид. група «Основа», 2010. 192 с.

References:

1. Borysova O. O., Borysova N. V. (2019) Vzaiemodiia osvithnoho zakladu i rodyny v suchasnomu sotsioprostori: z dosvidu roboty amerykanskooho ta ukraïnskoho doshkilnykh zakladiv [The interaction between an educational institution and a family in the modern social space: from the experience of American and Ukrainian preschool institutions] : navch. posib. Pereiaslav-Khmelnytskyi : PP «SKD», 146 s. [in Ukrainian]
2. Dytna: Osvitnia prohrama dlia ditei vikom vid dvokh do semy rokiv /nauk. ker. proiektu (2020) [Child: Educational program for children aged two to seven years] V.O Ohnieviuk; avt. kol.: H.V. Bielienska, O.L. Bohich, V.M. Vertuhina [ta in.]; nauk. red. H.V. Bielienska; Kyiv un – t im. B. Hrinchenka., 440 s. [in Ukrainian]
3. Doshkilna osvita: slovnyk-dovidnyk: ponad 1000 terminiv, poniat ta nazv (2010) [Preschool education: reference dictionary: more than 1000 terms, concepts and names] / upor. K.L. Krutii, O.O. Funtikova. Zaporizhzhia : TOV «LIPS» LTD. Bibliogr.: s. 5-7. («Slovyky»). [in Ukrainian]
4. Metodychni rekomendatsii do Osvitnoi prohramy dlia ditei vid 2 do 7 rokiv «Dytyna» (2021) [Methodological recommendations for the Educational program for children from 2 to 7 years old «Child»] / nauk. red. H.V. Bielienska, O.A. Bohinich, V.M. Viertuhina, K. I. Volynets ta in. Kyiv : TOV «AKME HRUP», s. 568 [in Ukrainian]
5. Osvitni tekhnologii (2002) [Educational technologies]: navch.-metod. posib. / O.M. Piekhota, A.Z. Kikchenko, O.M. Liubarska ta in.; Za zah. red. O. M. Piekhoty. Kyiv : A.S.K., 256 s. [in Ukrainian]
6. Oliinyk T.I. (2019) Pedahohika partnerstva – yak odyn iz faktoriv efektyvnoi vzaiemodii uchasnykiv osvithnoho protsesu [Partnership pedagogy – as one of the factors of effective interaction of participants in the educational process]. Intehratsiia yak osvithna stratehiia modernizatsii doshkilnoi osvity: zb.nauk.pr. Khmelnytskyi: KhOIPPO, S. 95-99. [in Ukrainian]
7. Prykhodko V.M. (2010) Paradyhmy monitorynhu yakosti osvity i pedahohichnoho protsesu (u zapytanniakh ta vidpovidakh) [Paradigms of monitoring the quality of education and the pedagogical process (in questions and answers)]. Kharkiv : Vyp. 3 (87) Vyd. hrupa «Osнова», 192 s. [in Ukrainian]

Aprieliava I. Readiness of future teachers to partnership interaction with parents as an important component of humanization of pre-school education

The article discloses certain aspects of the formation of the readiness of future teachers of preschool education for partnership interaction with parents. The author defined the essence of the following concepts: "partnership", "interaction", "motivation", "reflection", "pedagogical reflection", "speech etiquette". The essence of the problems faced by families of foster children is revealed, the requirements placed on family education in connection with the implementation of the principles of a person-oriented approach in education are listed. The place occupied by parents and teachers of a preschool education institution in the system of educational activities is singled out. The main principles of partnership interaction between educators and families of pupils are named. The author explained the importance of motivating parents to cooperate with teachers. Traditional and modern forms of work with parents of pupils, features of their implementation are described. The author of the article lists the personal qualities that a modern preschool teacher should possess in order to create conditions for productive partnership interaction with parents. The sequence of work with families of foster children based on partnership pedagogy is explained. It was determined that the implementation of partnership interaction with parents requires future educators to acquire certain skills and abilities, the leading among which are communicative ones. Emphasis is placed on the importance of forming the basics of speech etiquette in students.

As a result of the research, it was concluded that it is necessary to implement cooperative learning technologies for those who have acquired pedagogical education to acquire skills of cooperation, interpersonal communication for the implementation of partnership interaction with families of students in future professional activities.

Key words: "partnership", "interaction", "motivation", "reflection", "pedagogical reflection", "consultation", "conversation", "pedagogical advertising", "speech etiquette".